

KOMMUNAL PLANSTRATEGI – NAMSSKOGAN KOMMUNE

2020-2023

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	2
1.1 FORMÅL.....	2
1.2 KOMMUNENS PLANSYSTEM	3
2. FØRINGER.....	4
2.1 NASJONALE FORVENTNINGER/FØRINGER	4
2.2 KONKRETISERING AV STATLIGE FORVENTNINGENE TIL KOMMUNENE:.....	5
2.3 REGIONALE FORVENTNINGER/FØRINGER	11
3.0 UTFORDRINGER OG MULIGHETSOMRÅDER.....	12
3.1 KOMMUNENES ROLLE OG BETYDNING FOR LOKALSAMFUNNET SAMT GENERELLE UTFORDRINGER	12
3.2 BEFOLKNINGSUTVIKLING	16
3.3 VERDISKAPNING OG NÆRINGSUTVIKLING.....	17
3.4 MILJØ OG KLIMA	17
3.5 HELSE, OMSORG OG VELFERD	18
3.6 OPPVEKST.....	19
3.7 KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV.....	21
3.8 NASJONALPARKKOMMUNE	22
4. MÅL FOR PLANARBEIDET	22
4.1 SAMFUNNSDELEN	22
4.2 AREALDELEN.....	22
4.3 REGULERINGSPLANER	23

1. Innledning

1.1 Formål

I henhold til plan- og bygningslovens § 10-1 skal kommunestyret minst en gang i hver valgperiode, og senest innen et år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Planstrategien skal være kommunestyrets styringsverktøy, og formålet er å klargjøre hvilke planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre, for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

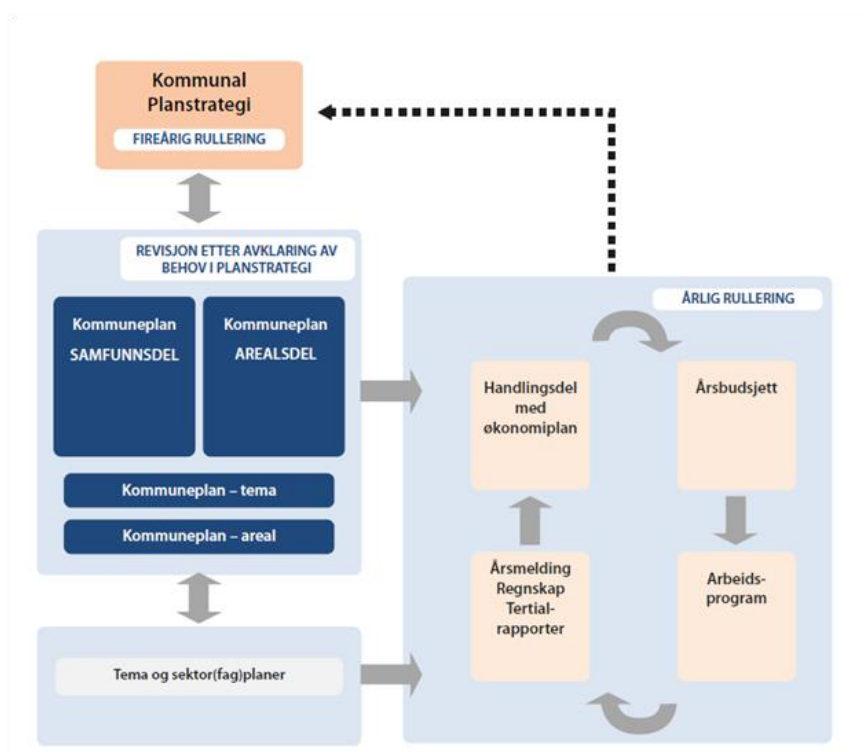
Den kommunale planstrategien er ikke en plan, og derfor ikke en arena for å vedta mål og strategier. Den skal derimot drøfte utviklingstrekk i kommunen som samfunn og organisasjon som grunnlag for å vurdere planbehovet i kommunestyreperioden. Planstrategien er kun retningsgivende for kommunens planlegging, og har ingen direkte rettsvirkning for kommunens innbyggere.

Kommunen skal i arbeidet med planstrategien innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Den skal ikke sendes på vanlig høring, jf. plan- og bygningslovens krav i plansaker, men forslaget til kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Det er ikke klageadgang eller anledning til å fremme innsigelse til planstrategien.

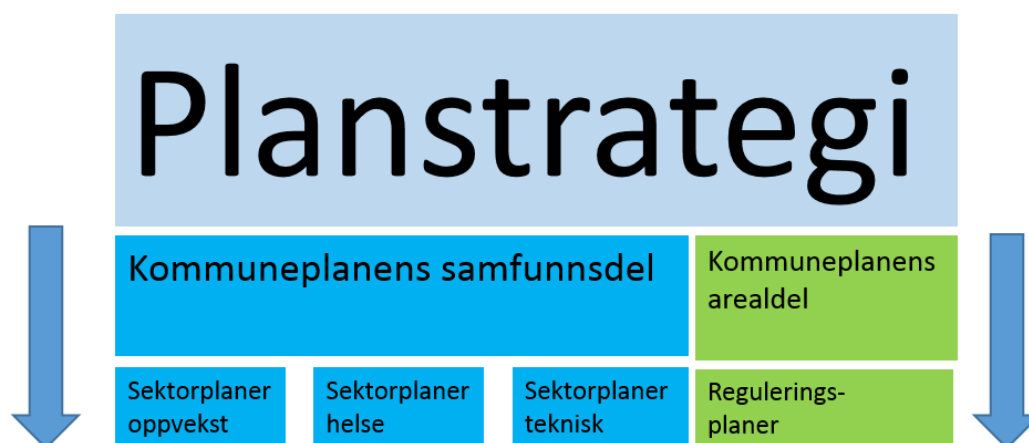
1.2 Kommunens plansystem

Man kan dele inn kommunens plansystem i en samfunnsdel og en arealdel, samt tilhørende sektorplaner og arealplaner.

Planhierarkiet og samhandlingen mellom de forskjellige delene er vist i nedenstående figur 1 og 2.

Figur 1: viser den kommunale planstrategiens plassering i planhierarkiet.

Figur 2: viser en forenkling av planstrukturen.

2. Føringer

2.1 Nasjonale forventninger/føringer

I plan- og bygningslovens § 6-1 heter det at Kongen hvert fjerde år skal utarbeide et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette skal følges opp gjennom statlig deltagelse i planleggingen.

«Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging» ble vedtatt ved kongelig resolusjon 14 mai 2019. De nasjonale forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategien og bidra til at planleggingen i fylker og kommuner tar opp viktige utfordringer i samfunnsutviklingen. Forventningene peker på oppgaver og interesser som regjeringen mener det er viktig for kommunen å fokusere på i planleggingen i kommende fireårsperiode, og skal bidra med å ivareta nasjonale interesser og nasjonal politikk i regionalt og kommunalt planarbeid.

De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging fordeler seg på 4 hovedtemaer:

- 1. Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling**
 - 1.1. FNs bærekraftsmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging
 - 1.2. Tydelig retning for samfunnsutviklingen
 - 1.3. Effektive og kunnskapsbaserte planprosesser
 - 1.4. God gjennomføring av arealplaner
 - 1.5. Økt bruk av digitale verktøy i planleggingen
- 2. Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet**
 - 2.1. Næringsutvikling gir grunnlag for velferd
 - 2.2. Et samfunn med lave utslipp, som er trygt og tilpasset klimaendringene
 - 2.3. Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdier
 - 2.4. Ressursbasert næringsutvikling
- 3. Bærekraftig areal- og transportutvikling**
 - 3.1. Styrket knutepunktsutvikling
 - 3.2. Mer vekt på regionale løsninger

4. Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

- 4.1. Åpne og inkluderende
- 4.2. Trygge og helsefremmende
- 4.3. Kvalitet i våre fysiske omgivelser
- 4.4. Levende sentrumsområder

2.2 Konkretisering av statlige forventningene til kommunene:

Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling

- FNs bærekraftsmål legges til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.
- Regionale planer og kommuneplanens samfunnsdel brukes for å gi strategisk retning til samfunnsutviklingen og for å gjøre planleggingen mer forutsigbar. Planene følges opp i økonomiplanleggingen.
- Kostnadseffektivitet vektlegges for private og offentlige aktører på kommunalt, fylkeskommunalt og statlig nivå i planleggingen.
- De virkemidler som plan- og bygningsloven har for å effektivisere og forenkle planleggingen benyttes. Detaljeringsgraden i planer og utredninger tilpasses til behovet.
- Sikre effektiv og rask behandling av private reguleringsplanforslag, og god plankvalitet ved å gi tidlige, tydelige og relevante krav til utredninger og dokumentasjon.
- Innsigelse skal bare fremmes når det er nødvendig for å ivareta nasjonale og viktige regionale interesser, der tidlig dialog og interesseavveining ikke har ført fram.
- Vektleggelse av den private eiendomsretten i planleggingen.
- Legger vedtatte statlige planer til grunn for egen planlegging.
- Bruke digitale dialogløsninger og legge til rette for enkel tilgang til plandata i digitalt planregister, og til temadata i det offentlige kartgrunnlaget.
- Ta i bruk digitale verktøy basert på eByggesak-standarden, for å sikre en mer effektiv og fulldigital saksbehandling av byggesøknader.
- Utarbeide arealstrategier som del av kommuneplanens samfunnsdel, og legge disse til grunn ved revisjon av kommuneplanens arealdel.
- Prioritering av arbeidet med planstrategi for å sikre at planene er oppdaterte og møter framtidens behov, også i forbindelse med kommunesammenslåinger.
- Å bruke planleggingen til å se oppgaver som de får tilført gjennom kommune- og regionreformen i sammenheng med andre samfunnsoppgaver.
- Om man ikke har slått seg sammen, må man bruke planleggingen til å diskutere om de har forutsetninger for å møte framtidens utfordringer alene, eller om de bør slå seg sammen med nabokommuner.

- Legger til rette for å styrke samiske språk, kultur og næringsgrunnlag i planleggingen, når det er relevant.
- Basere samfunns- og arealplanleggingen på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og har tilgang til nødvendig plankompetanse.
- Bruke regionalt planforum som samordningsarena

Kommunens vurdering av forventningen «planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling»

Namsskogan kommune har ikke et overordnet planverk som er utarbeidet med FN sine bærekraftsmål som grunnlag, men planverket omtaler og omhandler mye av de samme områdene. Kommuneplanens samfunnsdel er under rullering og bærekraftmålene er en del av grunnlaget som det jobbes med. Kommunen kan ikke ta mål av seg til å omtale og sette fokus på alle de 15 områdene, men sette fokus på noen av de. God helse, herunder folkehelsearbeid vil bli et satsningsområde fremover.

Å styre samfunnsutviklingen gjennom planverket kan av og til være en utfordring. Det å forenkle og effektivisere planverket kan gjøre utfordringen mindre med et mere oversiktlig og konkret planverk, som ikke er for omfattende og stort. Kommunen har nødvendigvis ikke de samme utfordringene som en storkommune har. Dette vil være et fokusområde fremover i arbeidet med de ulike planene.

De siste 10 årene har Namsskogan kommune sammen med de andre kommunene i Indre Namdal bygget opp et moderne og fremtidsrettet digitalt kart- og plansystem. Gjennom Norkarts GISLine-systemer ligger oppdatert informasjon tilgjengelig på nett både for saksbehandlere og kommunens innbyggere. Kommunale data blir daglig synkronisert mot Kartverkets servere, så informasjonen er også tilgjengelig i sektormyndighetenes innsynsløsninger. Med disse systemene på plass, sikrer man en forutsigbar, effektiv og kunnskapsbasert saksbehandling i våre plan- og byggesaker. Siste tilskudd til denne utviklingen er implementering av alle offentlige datasett, DOK (det offentlige kartgrunnlaget) i vårt program «kommunekart». Med dette på plass vil kommunens saksbehandlere og innbyggere få tilgang til alle tilgjengelige data i en og samme innsynsløsning. Plan- og bygningsloven legger opp til stor grad av medvirkning. Gjennom vertskommuneavtalen med Grong kommune legger vi aktivt til rette for bred og tidlig involvering av både private og offentlige parter. Regionalt planforum er også på plass i Trøndelag, og fungerer som en viktig arena i plansaker. Med god dialog får man bedre og mer effektive planprosesser, og unngår samtidig klager eller innsigelser i ettertid. Ved at Grong kommune har påtatt seg rollen som vertskommune innenfor fagområdene plan,

byggesak, GIS, oppmåling og byggetilsyn har man klart å bygge opp et robust fagmiljø som er i stand til å utøve god faglig saksbehandling i plan- og byggesaksbehandlingen i Indre Namdal.

Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet

- Vektlegge arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser, inkludert utslipp fra arealbruksendringer, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Oppdatert kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser brukes i planleggingen.
- Legge vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Risiko- og sårbarhetsanalyser legges til grunn for plan- og byggesaksbehandlingen.
- Legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling i alle deler av landet og mobiliserer og utvikler bedrifter og næringsmiljøer til å hevde seg nasjonalt og internasjonalt.
- Stimulere til grønn omstilling, innovasjon, vekst i nye arbeidsplasser og et inkluderende arbeidsliv og setter av tilstrekkelige arealer som ivaretar samfunnets behov.
- Identifisere og ta hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger tas hensyn til.
- Vurdere arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.
- Ta hensyn til og beskytte drikkevannskilder i sin planlegging, slik at behovet for rensing ved produksjon av drikkevann reduseres.
- Legge til rette for økt verdiskaping og nye grønne næringer innenfor jord- og skogbruk.
- Sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket gjennom langsiktige utbyggingsgrenser. Utbyggingsløsninger som kan redusere nedbygging av dyrka mark vurderes i samsvar med det nasjonale jordvernmålet.
- Legge vekt på å bevare naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutvikling. Planleggingen sikrer reindriftens arealer samtidig som hensynet til reindriften veies opp mot andre samfunnsinteresser.
- Legge til rette for en bærekraftig utvikling i fjell og utmark og har særlig oppmerksomhet rettet mot områder med stort utbyggingspress. Dette skjer blant annet ved å fastsette langsiktige utbyggingsgrenser.
- Legger til rette for gode leveområder for ville, pollinerende insekter gjennom planleggingen og drift av arealer.
- Sikre viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Kommunens vurdering av forventningen «vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet»

Kommunen ser behov for å gjøre noe med klima og energiplanen sammen med en ny helhetlig ROS analyse da kommunen har fått avvik i forbindelse med tilsyn på risiko og sårbarhetsanalysen som et utarbeidet tidligere. Forventningene vil bli lagt til grunn i arbeidet med disse to planene.

Namsskogan kommune har satset på og tatt et stort økonomisk ansvar ved å gå inn med ressurser for å etablere et nytt Næringssselskap. Namsskogan utvikling AS ble etablert i samarbeid med næringsaktørene i Namsskogan.

Strategisk næringsplan skal nå rulleres der Namsskogan utvikling AS og næringen for øvrig vil være viktige bidragsyttere.

I samarbeid med Trøndelag fylkeskommune og Innovasjon Norge jobbes det med å få status som omstillingskommune. Fylkeskommunen har utarbeidet er sårbarhetsanalyse som grunnlag til dette arbeidet.

Kommunen har også etablert en prosjektleder for bosetting som skal arbeide for at folk finner arbeid og blir i Namsskogan.

Namsskogan kommune satser dermed sterkt på det å bli et vekstkraftig lokalsamfunn.

Bærekraftig areal- og transportutvikling

- Legge til rette for vekst og utvikling i kompakte og klart avgrensede byområder gjennom regionale bolig-, areal- og transportplaner. Planene fastsetter regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og hovedtrekk i transportsystemet.
- Legge til rette for videre utbygging av et godt samferdselsnett i hele landet.
- Legge til rette for å sikre Forsvarets arealbehov når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og i henhold til nasjonale forsvarsplaner.
- Legger til rette for høy arealutnyttelse i byområder gjennom fortetting og transformasjon med kvalitet i omgivelsene, med vekt på arkitektur, byrom, kulturmiljøer, grønnstruktur og andre miljøverdier. Lokalisering av boliger, service, handel og andre arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter vurderes i sammenheng med eksisterende eller framtidige kollektivknutepunkt.
- Legger til rette for sykling og gange i byer og tettsteder, blant annet gjennom trygge skoleveier, ved å planlegge for gange og sykling fra kollektivknutepunkt og ut til friluftslivsområder, og for transportløsninger for grupper som er mindre mobile.
- Videreutvikle samarbeidet om transport på tvers av administrative grenser der dette bidrar til effektiv ressursbruk, næringsutvikling, bosetting og sosial bærekraft i ulike deler av fylket.
- Legge til rette for kostnadseffektiv framføring av mobil- og bredbåndsnett gjennom bruk av eksisterende føringsveier.

Kommunens vurdering av forventningen «bærekraftig areal- og transportplanlegging:

Namsskogan kommune er en stor arealkommune sett i nasjonal sammenheng. Sammen med en beskjedne folkemengde ser ikke kommunen de store behovene for å fokusere på en del av de nevnte forventningene. Kommunen er aktiv og ønsker en utvikling innenfor noen av områdene som omtales, men her følges ikke disse forventningene opp av regjeringen selv i distrikter som Namsskogan. Det har i de senere årene blitt planlagt og utbygd gang og sykkelveier i kommunen noe Namsskogan kommune vil fortsette å fokusere på. Samtidig håper kommunen på at regjeringen kommer på banen med midler til de statlige aktørene for planlegging av ny E6 gjennom hele Namsskogan kommune. Da vil kommunen være en viktig bidragsyter og legge til rette for en effektiv behandling i kommunen.

Namsskogan kommune har for mange år siden sørget for 100% utbygging av fiber i kommunen. Ikke alle eiendommene valgte å legge inn fiberen men infrastrukturen er lagt frem slik at enhver kan ennå koble seg til ved behov.

Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

- Ha en aktiv og helhetlig areal- og sentrumspolitikk med vekt på styrking av sentrumsområdene. Boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser og tjenestetilbud lokaliseres i eller tett på sentrum, med god tilrettelegging for kollektiv, sykkel og gange.
- Ha en ledende rolle i utviklingen av sentrum og legger vekt på et langsiktig og forpliktende samarbeid med private aktører og innbyggere.
- Boligpolitikk og boligplanlegging er en integrert del av kommunenes strategi for samfunns- og arealutvikling. Det legges til rette for en variert befolkningsstruktur gjennom god tilgang på boligtomter som grunnlag for tilstrekkelig, variert og sosial boligbygging.
- Ta boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen gjennom krav til boligstørrelse og nærområder, og ved å regulere nok boligtomter.
- Legger til rette for leie-til-eie løsninger for vanskeligstilte i boligmarkedet.
- Planlegge for et tilbud av tilrettelagte boliger for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.
- Planlegge aktivt for å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidrar til utjevning av sosiale forskjeller. Kommunene legger universell utforming til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse og ivaretar folkehelsehensyn i planleggingen.
- Vektlegge arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene, og planlegger med utgangspunkt i stedenes særpreg, kulturhistoriske elementer og viktige landskapstrekk. Eldre bebyggelse og bystrukturer vurderes som ressurser i en sirkulær økonomi.
- Ivareta kunst og kultur som del av kommunal og regional planlegging, og legger til rette for et fritt og uavhengig kulturliv.
- Ha en aktiv og helhetlig tilnærming til utvikling av aldersvennlige kommuner og fylker.

- Legge vekt på å ivareta byrom og blågrønn infrastruktur med stier og turveger som sikrer naturverdiene, hensyn til overvann og legger til rette for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle.
- Ivareta vassdragenes bruks- og verneverdier i sin planlegging. Vassdragenes potensial for trygg avledning av overvann og naturbasert demping av flom, utnyttes.
- Ivareta aktivt gode vilkår for god psykisk og fysisk helse i planleggingen.
- Ivareta barn og unges interesser gjennom en samfunns- og arealplanlegging som skaper trygge, attraktive og aktivitetsfremmende by- og bomiljø.
- Sikre trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning

Kommunens vurdering av forventingen «byer og tettsteder der det er godt å bo og leve»

Namsskogan kommune jobber nå med kommuneplanens samfunnsdel og en oppfølging vil være en rullering av kommuneplanens arealdel innenfor valgperioden.

I oppstartsmøte er det gjort vurderinger i forhold til behov for nye næringsarealer/industriområder. Her ser vi at det er allerede god tilgang innenfor etablerte reguleringsplaner for Namsskogan, Brekkvasselv og Trones. Næringsarealer vil likevel bli et fokusområde i arbeidet med rulleringen av arealdelen.

Det er god kapasitet og tilgang på ledige boligtomter. Skolhaugen boligfelt som består av 13 tomter er 3 tomter utbygd med i alt 7 bruksenheter. En god og effektiv arealutnyttelse som gir god kapasitet. Videre er det gjennom mange år fokusert på plassering av tilrettelagte boliger for eldre, vanskeligstilte og personer med særlige behov i direkte tilknytning til omsorgssenteret og legekantoret på Namsskogan sentrum. I alt er det etablert 26 bruksenheter. Her ligger det fortsatt ubenyttet kapasitet på 5 bruksenheter innenfor gåavstand til omsorgssenteret. Håpnestunet er en fortettningsplan innenfor vedtatt reguleringsplan for Namsskogan sentrum. Området er utviklet av private aktører. På 3 tomter er det i alt etablert 9 bruksenheter som er tilrettelagt for eldre. Området ligger nært opptil og i gåavstand til legekantor og omsorgssenter.

I Skorovatn er det etablert en stor områdeplan for fritidsboliger som innehar en egen hensynssone for bevaring av kulturmiljøet i gamle Skorovatn. Sammen med øvrige hytteplaner er det meget god kapasitet og tilgang på fritidsboligtomter i Namsskogan.

Kommunen har en egen boligpolitisk handlingsplan som innehar en boligsosial del sammen med en handlingsplan. Denne regulerer en del av de nevnte forventningene.

Elva Namsskogan idrettslag har igjennom tippemiddelprosjekt med støtte fra kommunen fått opparbeidet en helt ny skistadion og løypenett. I tillegg er det tilrettelagt for rullestolbrukere i traseen på sommerstid.

Namsskogan kommune har i tillegg blitt en nasjonalparkkommune som krever at vi setter fokus på vertskap, opplevelser, natur og kulturarv. Alt dette må innarbeides i kommuneplanens samfunnsdel.

2.3 Regionale forventninger/føringer

For Trøndelag foreligger en felles planstrategi som ble vedtatt mens det ennå var to trøndelagsfylker:

REGIONAL PLANSTRATEGI FOR TRØNDELAGE Utviklingstrekk og prioriterte satsninger Trøndelag 2020-2023

Klimaendringer utfordrer samfunnsutviklingen på flere områder, og perspektivene viser behov for bred og massiv innsats. Samtidig har Trøndelag gode forutsetninger for å bidra med løsninger. Ikke bare for egen del, men løsninger som kan komme flere til gode. Slike løsninger representerer positive muligheter for å sikre et **Bærekraftig næringsliv** i regionen. Det kreves god ressursutnyttelse og ny teknologi, her stiller Trøndelag med et godt utgangspunkt, ved å ha god tilgang på rike naturressurser og høy kompetanse. Som andre regioner må vi være bevisst på å håndtere et voksende **Kompetansebehov og et arbeidsliv i endring**.

Digitalisering og robotisering er viktige faktorer i denne utviklingen, men også samfunnsendringer som skyldes **Demografisk utvikling og sentralisering** spiller en viktig rolle. Her kan **kultur være drivkraft** og sørge for bolyst og livskvalitet i hele fylket. Omsorgsbehovet øker med økt antall eldre i de eldste aldersgruppene, mens fødselstallene går ned i store deler av fylket. Det skjer en konsentrasjon av både arbeidsplasser og befolkning til aksene Trondheim – Steinkjer. For å styrke en positiv utvikling også i øvrige deler av fylket, blir det viktig å sikre at flere krefter bidrar og drar i samme retning. Med betydelige strukturendringer i både statlig og kommunal sektor, vil det være hensiktsmessig å gjøre strategiske vurderinger knyttet til **Samarbeid i nye strukturer**

3.0 Utfordringer og mulighetsområder

3.1 Kommunenes rolle og betydning for lokalsamfunnet samt generelle utfordringer

Drift av en kommune er trolig noen av den mest komplekse og krevende former for «forretningsdrift». Få (om noen?) har et så bredt spekter med produkter i form av tjenesteyting. Dette har vært gjenstand for forskning (Telemarksforskning, Utredning om små kommuner fra 2019).

Med forankring i denne forskningsrapporten synes det å være på det rene at kommunene spiller en sentral rolle i offentlig forvaltning og gjennomføring av statlig velferdspolitik. Et viktig kjennetegn ved det norske kommunesystemet er generalistkommuneprinsippet. Det innebærer at alle kommuner har ansvar for de samme oppgavene og tjenestene. Det sørger for like demokratisk rettigheter, og er også en forutsetning for at finansieringssystemet og lovgivning av rammene for organisering og styring av kommunene er felles. På grunn av en stadig mer uensartet kommunestruktur, har generalistkommuneprinsippet blitt satt under press. Etter vedtatte sammenslåinger i forbindelse med kommunereformen vil fortsatt om lag halvparten av kommunene ha under 5 000 innbyggere og flere enn 120 kommuner vil ha færre enn 3 000 innbyggere.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har derfor fått en utredning som gir økt kunnskap om hvordan små kommuner fyller sin rolle innenfor generalistkommuneprinsippet. Utredningen hadde fokus på følgende hovedtemaer:

- Kompetanse og kapasitet
- Politisk og administrativ styring
- Utvikling og innovasjon
- Interkommunalt samarbeid

Sentrale resultater og erfaringer

Små kommuner har over flere tiår hatt utfordringer med reduksjon i folketallet. Utviklingen på landsbasis har vært at de største kommunene har blitt større samtidig som de minste har blitt mindre. Små kommuner har høyere inntekter enn store kommuner, men de er likevel mer sårbare for økonomiske svingninger og uforutsette hendelser samtidig som nedgang i folketallet gir reduserte økonomiske overføringer. I små kommuner, som allerede har små og sårbare fagmiljøer, vil det derfor være ekstra krevende å tilpasse tjenestetilbudet til et synkende innbyggertall.

Små kommuner har betydelige utfordringer med å skaffe tilstrekkelig kompetanse ut fra behovet på flere områder. Dette gjelder særlig spesialisert kompetanse, og det er en god del kommuner som på ulike områder oppgir at de ikke har tilstrekkelig tilgang på kompetanse, hverken i egen organisasjon, via interkommunalt samarbeid eller via kjøp fra private. Dette skyldes i første rekke at kommunene har for få innbyggere og brukere til å kunne etablere et fagmiljø. Videre er det en utfordring at kommunene er for små til å fylle stillinger innenfor ett ansvarsområde og dermed har vanskeligheter med å få kvalifiserte søkere. Det er også en del kommuner som peker på mangel på økonomiske ressurser i kommunen og vanskeligheter med å holde på kompetanse.

Når det gjelder politisk og administrativ styring, er det klart viktigste styringsvirkemidlet for de små kommunene årsbudsjett og økonomiplan. Videre følger kommuneplan på tredje plass. Årsrapport, egenevaluering, internkontroll og spesielt brukerundersøkelser og forvaltningsrevisjon har mindre betydning. Gode planer og gode systemer for oppfølging av disse er nødvendig redskap for gode politiske prioriteringer og framtidig utvikling av kommunene. Flertallet av småkommunene har dårlig kapasitet til å drive planleggings- og utredningsarbeid, og en betydelig andel av kommunene har gamle kommunale planer.

Det vil hele tiden være behov for utvikling og innovasjon på kommunale tjenestoområder for å være bedre rustet til å møte framtidige utfordringer. De viktigste innsatsområdene når det gjelder innovasjon for små kommuner, er knyttet til digitalisering og de kommunale kjerneområdene omsorg, helse og skole. Mange små kommuner har imidlertid lite ressurser til å drive innovasjons- og utviklingsarbeid på egen hånd, og det meste av fokuset går på opprettholdelse av daglig drift. Mange av småkommunene deltar derfor i samarbeid med andre kommuner om innovasjonsprosjekter. I tillegg til at det er krevende å engasjere seg i innovasjons- og utviklingsarbeidet, er det også mye som tyder på at det kan være krevende å hente ut gevinster av det innovasjonsarbeidet som kommunene deltar i.

Etter hvert som omfanget av kommunale oppgaver har økt, og kravene til kommunal tjenesteproduksjon og forvaltning har blitt forsterket, har små kommuner med synkende folketall fått stadig økende utfordringer med å håndtere oppgavene. Økt satsing på interkommunalt samarbeid har vært en strategi for å møte disse utfordringene. Også gjennom lovverket har det blitt lagt bedre til rette for interkommunalt samarbeid, og omfanget av interkommunale samarbeid har økt de siste årene. En stor andel av de små kommunene er avhengige av interkommunalt samarbeid for å få løst oppgavene på en tilfredsstillende måte. Det store flertallet gir også uttrykk for at de vil ha økende behov for interkommunalt samarbeid i årene som kommer. Det er på områdene IKT/velferdsteknologi/digitalisering, psykisk helse og planlegging at det er størst behov for nye samarbeid i årene som kommer.

Samlet sett synes de små kommunene å være under økende press som følge av befolkningsnedgang, færre barn og flere eldre, reduserte overføringer gjennom inntektssystemet til frivillig små kommuner, usikkerhet rundt framtidig inntektsgrunnlag (kraftinntekter og eiendomsskatt), nye oppgaver og økt statlig detaljstyring gjennom

bemanningsnormer, sterkere rettighetslovgivning og økte krav til kommunene. I sum er disse endringene krevende for mange av de små kommunene, og viser at små kommuner har økende utfordringer med å fylle rollen som generalistkommune. Samtidig er det et naturlig ønske om å opprettholde og bevare de kvalitetene og den betydningen små kommuner har for lokalsamfunnene, og det er sannsynlig at mange små kommuner ønsker å fortsette som egen kommune så lenge det lar seg gjøre.

Videre er det viktig å være klar over at det skal mye til for at små kommuner får en vekst som gir grunnlag for å bygge opp store og attraktive fagmiljøer i kommunene. De sentraliserende drivkreftene knyttet til kunnskapsøkonomien er sterke, og det er lite som tyder på at de vil avta i årene som kommer. På den andre siden er det også betydelige utviklingsmuligheter i mange kommuner, f.eks. knyttet til ressurser innenfor grønn og blå sektor. Å legge til rette for å unytte disse mulighetene for nye arbeidsplasser og økt attraktivitet for tilflytting og bosetting vil være en sentral oppgave framover. Her er det sannsynlig at større kommuner kan ta en sterkere regional rolle som samfunnsutvikler, men det er et dilemma at kommunale arbeidsplasser spiller en viktigere rolle for bosetting og sysselsetting i små kommuner sammenlignet med store kommuner. For at utviklingsmulighetene skal kunne realiseres er det viktig å skape bred bevissthet om framtidige utviklingsmuligheter og -utfordringer, og klargjøre hva som kreves av kommunene i rollen som samfunnsutvikler, bl.a. når det gjelder tilrettelegging for gode planleggings- og innovasjonsprosesser.

Samlet sett er det mye som tyder på at små kommuner med nedgang i folketallet i økende grad kan få problemer med å fylle sin rolle i det norske generalistkommunesystemet. Kravene til bredde og dybde i kommunal oppgaveløsning vil høyst sannsynlig øke, og kravene til sterke og kompetente fagmiljøer vil dermed forsterkes. Gjennom kommunereformen er det mange av kommunene som har vedtatt å heller satse på økt interkommunalt samarbeid enn kommunesammenslåing. Dersom man skal satse på økt interkommunalt samarbeid som strategi, virker det som det er behov for å løfte dette samarbeidet opp på et nytt nivå.

Et omfattende samarbeid krever en langt mer systematisk satsing på interkommunalt samarbeid enn det som er tilfellet i mange regioner i dag. Etablering av tilfeldige samarbeid etter hvert som det oppstår prekære behov, er ikke en framtidsrettet løsning. Skal man ha en systematisk og mer framtidsrettet satsing på interkommunalt samarbeid, bør det etableres faste samarbeidskonstellasjoner om tjenestesamarbeid og administrativt samarbeid.

En nødvendig basis for et helhetlig og framtidsrettet interkommunalt samarbeid er at det etableres en felles digital plattform for kommunene i samarbeidskonstellasjonen, som driftes interkommunalt. Per i dag er IKT og digitalisering det området hvor små kommuner har størst samarbeidsbehov, og det er også vurderingen for årene som kommer. På dette området har Namsskogan en god løsning gjennom Indre Namdal IKT.

En felles digital plattform er videre en forutsetning for å kunne samarbeide systematisk og effektivt om digitalisering og videreutvikling av både tjenester og administrative oppgaver.

En felles digital infrastruktur gjør det også enklere og mer fruktbart å etablere fagnettverk på tvers av kommuneorganisasjonene som kan jobbe med kompetanseheving, innovasjons- og utviklingsarbeid. Dersom man etablerer like rutiner og systemer på ulike kommunalområder innenfor samarbeidskonstellasjonen, vil det også være enklere å spille på hverandres kompetanse og be om hjelp fra andre kommuner i samarbeidskonstellasjonen ved behov. Ved hjelp av et interkommunalt fagmiljø kan det også bli lettere å opprettholde tjenester i egen organisasjon, samtidig som felles digital infrastruktur og like rutiner også gjør det enklere å inngå nye interkommunale samarbeid dersom det er behov for det. En fast samarbeidskonstellasjon gir også bedre forutsetninger for å koordinere og følge opp det interkommunale samarbeidet, både administrativt og politisk.

Flesteparten av de små kommunene er i dag avhengige av samarbeid med andre kommuner for å drive innovasjons- og utviklingsarbeid. Mange kommuner har gamle og utdaterte kommunale planer og begrenset tilgang på plankompetanse. Kommunal planlegging og arbeid med innovasjon og utvikling er derfor også oppgaver som det er naturlig å samarbeide om gjennom en fast samarbeidskonstellasjon. De faste interkommunale samarbeidskonstellasjonene bør ha et befolkningsgrunnlag som gjør at de kan håndtere det vesentligste av de oppgavene som kommunene har ansvar for.

Konklusjoner

Små kommuner har ikke klart å ta del i befolkningsveksten på landsbasis. De små kommunene har blitt mindre og de største større. Dette har ført til at de relative forskjellene mellom kommunene har økt, og det er en viktig årsak til at generalistkommuneprinsippet har kommet under økende press. De små kommunene vil i framtida i økende grad ha utfordringer med å fylle rollen som generalistkommune som følge av:

- Fortsatt nedgang i folketallet
- Økende andel eldre og færre i yrkesaktiv alder
- Mer sårbar økonomi som følge av færre innbyggere
- Økt konkurranse om kvalifisert arbeidskraft og økte utfordringer med tilstrekkelig tilgang på kompetanse ut fra behovet, særlig på spesialiserte tjenesteområder
- Mangel på kompetanse innen kommunal planlegging, digitalisering, utvikling og innovasjon som grunnlag for å håndtere framtidige utfordringer og utviklingsmuligheter

Det store flertallet av de små kommunene signaliserer økende behov for interkommunalt samarbeid de kommende årene. Dersom interkommunalt samarbeid, og ikke kommunesammenslåing, skal være en aktuell strategi for at små kommuner skal kunne ivareta rollen som generalistkommune, må det interkommunale samarbeidet løftes til en nytt nivå sammenlignet med det som er tilfellet i mange regioner i dag. Det vil være behov for faste samarbeidskonstellasjoner med felles digital infrastruktur som driftes og utvikles interkommunalt. Dette vil være en nødvendig forutsetning for å:

- Arbeide systematisk og effektivt om digitalisering og videreutvikling av både tjenester og administrative oppgaver
- Gjøre det enklere og mer fruktbart å etablere fagnettverk på tvers av kommuneorganisasjonene som kan jobbe med kompetanseheving, innovasjons- og utviklingsarbeid
- Gjøre det enklere å etablere et interkommunalt fagmiljø, spille på hverandres kompetanse og be om hjelp fra andre kommuner i samarbeidskonstellasjonen ved behov og dermed også gjøre det enklere å opprettholde tjenester i egen organisasjon
- Gjøre det enklere å etablere nye interkommunale samarbeid når det er behov for det
- Gjøre det enklere å følge opp og styre utviklingen av det helhetlige interkommunale samarbeidet, både administrativt og politisk

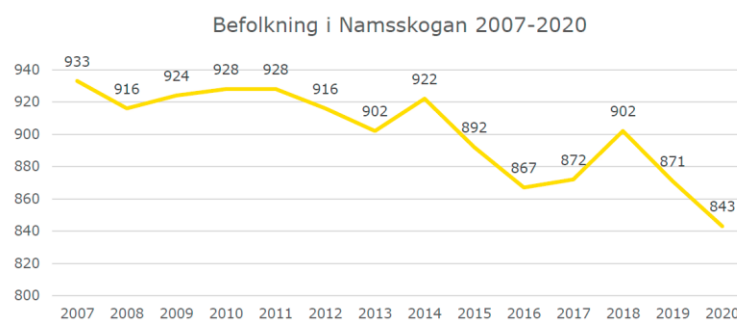
De faste interkommunale samarbeidskonstellasjonene bør ha et befolkningsgrunnlag som gjør at de kan håndtere det vesentligste av de oppgavene som generalistkommunene har ansvar for.

Planstrategien for siste periode viste et behov for å rullere 17 planer i kommunen. Dette viser bare at Namsskogan kommune har mye av de samme utfordringene som *utredningen om småkommuner* viser til. For å kunne komme over disse utfordringene må kommunen skaffe seg oversikt, forenkle og systematisere planverket til kommunen slik at det står i forhold til kommunens størrelse og behov.

3.2 Befolkningsutvikling

Mens snittet for Trøndelag har vært en befolkningsvekst på 10,0 % i perioden 2011-2020 så har Namsskogan hatt en nedgang på -9,2 %.

Namsskogan har hatt svakest befolkningsutvikling i regionen, og bare Tydal har hatt større relativ nedgang i folketallet av kommunene i fylket.

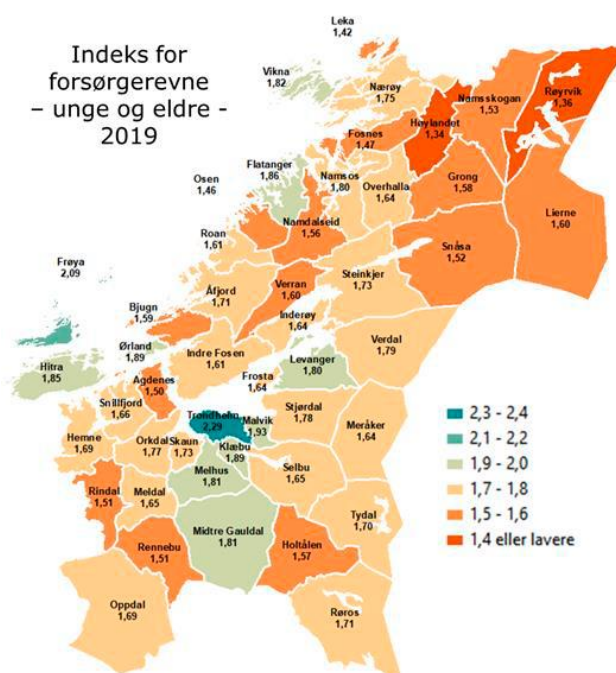

Figur 2: Befolkning Namsskogan 2007-2020. Kilde: SSB

Namsskogan er i 2020 den 4. minste kommunen i Trøndelag målt etter folketall og har 843 innbyggere per 1. januar 2020. Folketallet i kommunen lå forholdsvis stabilt på ca. 933-922

Forsørgerevnen er antall personer i arbeidsaktuell alder (16-66 år) per person under 16 år og over 67 år. Dette sier noe om de potensielle effektene av endringer i befolkningsstruktur har på sosial og økonomisk utvikling. Lav verdi på indeksen indikerer en høyere forsørgelsesbyrde for den yrkesaktive befolkningen.

Med en indeksverdi på 1,53 så er Namsskogan blant kommunene i Trøndelag med lavest score på forsørgerevne. Det vil si at kommunen er blant dem med lavest antall personer i arbeidsaktuell alder i forhold til antall eldre og antall barn. Snittet for hele Trøndelag er på 1,95 i 2019.

3.3 Verdiskapning og næringsutvikling

Framtidig verdiskapning skal ivareta en langsiktig og bærekraftig utvikling og må omfatte både økonomiske, miljømessige, kulturelle og sosiale dimensjoner. Sysselsettingsveksten i Norge har vært stor de siste årene og det er storbyregionene som har den sterkeste veksten. Mye tyder på at denne utviklingen vil fortsette også i årene som kommer. Blant annet på grunn av at det er i tjenesteytende næringer veksten kommer, mens sysselsetting innen primærnæringene går ned. Som tidligere nevnt har kommunen tatt grep med det å bli et vekstkraftig lokalsamfunn.

3.4 Miljø og Klima

Miljø og klima FN's klimapanel slår fast at det meste av den globale oppvarmingen er menneskeskapt.

Verden er blitt om lag 0,8 grader varmere siden førindustriell tid. Oppvarmingen ventes å fortsette utover i dette århundret, og medfører økt risiko for ekstremvær, oversvømmelse, tørke og havforsuring.

Klimaendringer rammer også Norge og Namsskogansamfunnet. De siste hundre årene har nedbøren økt og blitt mer intens. Dette skaper økt risiko for flom, og kan påvirke matproduksjonen. Det er ventet at klimaendringene vil prege verden og Norge i økende grad framover.

Klimatilpasning handler om å forebygge for å håndtere konsekvensene klimaendringene fører til. Samtidig må det arbeides for å redusere klimautslipp.

Namsskogan kommune har en ambisiøs klima og energiplan som bør vurderes og gjøres noe mer realistisk.

3.5 Helse, omsorg og velferd

Kvalitetsreformen «Leve hele livet» (Meld. St. 2017-2018) skal bidra til at eldre kan mestre livet lenger og ha en trygg og aktiv alderdom. Reformen er tverrsektoriell og vil være førende for planarbeidet i denne perioden. Den overordnede helse og omsorgsplanen må rulleres for å ivareta dagens utfordringer i Namsskogan kommune og oppdateres i henhold til gjeldende lover, regler og reformer. Det er flere delplaner og delemner som skal innrulleres i denne planen

Det er fra overordnet myndighet klare føringer på at kommunen skal ha fokus på områdene vold i nære relasjoner og arbeide aktivt for å forhindre selvmord. Kommunene i indre Namdal har utarbeidet en handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2015-2018. Denne må evalueres, oppdateres og rullere inn delplan for selvmordsforebygging. Planen vil måtte inkludere hvordan det forebyggende arbeidet skal ivaretas i årene fremover

Folkehelsearbeidet i kommunen skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller. Kommunen skal ha oversikt over befolkningens helsetilstand og legge denne oversikten til grunn for all kommunal planlegging, jf. folkehelseloven. Kommunens oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer må revideres. Folkehelse er et sektorovergripende ansvar og tema for alle. Vi står for tiden oppe i en uvanlig situasjon med covid-19, som kan bli kritisk for folkehelsen både lokalt og nasjonalt. Den kortsiktige helsemessige konsekvensen handler om syke og døde som følge av pandemien. På lang sikt vil vi kunne se økonomiske konsekvenser for både individ og samfunn, som igjen vil kunne påvirke helsetilstanden i befolkningen. Usikkerhet og uvisshet med tanke på personlig økonomi og fremtid vil kunne gi psykiske helsekonsekvenser i befolkningen i mange år framover

Rekruttering av personell med riktig kompetanse vil i framtiden være et viktig fokusområde. Det er behov for kompetanseheving innenfor mange fagfelt i kommunen i årene fremover. Det er viktig å sikre at ansatte får tilbud om kompetanseheving for å møte de nye oppgavene vi skal løse innenfor sektoren. Kommunen har en overordnet kompetanseplan hvor en delplan for helse og omsorg innrulleres

I planarbeidet er det valgt å slå sammen noen planer. Disse er blitt slått sammen av to grunner. For det første vil dette gjøre kommunens totale planmengde mer oversiktlig. For det andre vil en sammenslåing sikre at kommunens ulike virksomheter og avdelinger må samarbeide i større grad med å utvikle planer. Med en større og bredere fagkunnskap i utarbeidelsen av planer mener vi at både planene og tjenestene kommunen tilbyr øker i kvalitet. Nedenfor er det listet opp planer som sammenslås med andre planer; demensplan vil rulleres inn i helse og omsorgsplan. RUS- plan og psykiatriplan vurderes rullert inn i helse og omsorgsplanen. Eventuelt slås sammen til en plan for psykisk helse og rus. Det mangler plan for habilitering og rehabilitering som vil innrulleres som delplan i helse og omsorgsplanen.

3.6 Oppvekst

Grunnskoleelevene i Namsskogan kommune oppnår jevnt over gode faglige resultater, spesielt på ungdomstrinnet, selv om resultatene selvsagt varierer noe fra år til år. På bakgrunn av ujevne resultater på nasjonale prøver i lesing for 5.trinn har barnehagene og skolene kommet i gang med et kompetansehevingssarbeid i samarbeid med Skrivesenteret i Trondheim. Samarbeidsprosjektet med Skrivesenteret er planlagt frem til og med høsten 2021. Prosjektet mottar økonomisk støtte i hele prosjektperioden.

Elevundersøkelsen som er obligatorisk for 7. og 10 trinn har gjennom flere år vist at elevene i Namsskogan kommune trives godt på skolen. Iht. forskning er det slik at elever som trives og føler seg trygge i skolehverdagen også oppnår bedre resultater. At lærerne har rett kompetanse og at kommunen klarer å benytte den kompetansen som finnes, vil bli en enda større utfordring i årene som kommer. Når elevtallet går ned, reduseres oftest antall lærerstillinger, og det blir færre lærere som skal oppfylle stadig høyere, nasjonalt fastsatte kompetansekrav. For at Namsskogan kommune fortsatt skal kunne opprettholde en god barnehage og skole, vil det være noen utfordringer og satsingsområder fremover som det er viktig å prioritere:

Arealbehov

I ny læreplan fra høsten 2020 presiseres det at elevene skal være mer aktive, skapende og få tydeligere medinnflytelse. Flere fag blir mer praktiske og utforskende. Namsskogan skole mangler spesialrom til fagene kunst- og håndverk og musikkfag, men også grupperom og møterom. Bassenget ved Namsskogan skole er vedtatt nedlagt, og det er begynt å se på muligheten for å utnytte dette arealet til andre formål som skolen har bruk for. Det arbeides for å få plass det skolen mangler fra og med høsten 2022.

Digitale ferdigheter

I kunnskapsløftet blir digital kompetanse definert som en grunnleggende ferdighet på lik linje som f.eks. lesing og regning. For å kunne oppfylle kunnskapsløftet om digitale ferdigheter i skolen, er det viktig at Namsskogan kommune har et godt rammeverk innenfor IKT-satsinga i skolene. Det er de siste årene investert en god del til IKT-utstyr, men status og ønsket utvikling viser at det fortsatt må satses på IKT. Når antall lærere reduseres og det blir enda vanskeligere å tilby god nok opplæring i f.eks. 2.fremmedspråk, kan det være på tide å arbeide mer aktivt med samarbeid med nabokommuner/andre kommuner om fjernundervisning/nettbasert undervisning. Dersom en ønsker å nyttiggjøre seg av mulighetene som ligger i digitale løsninger, vil dette kreve en løpende kompetanseheving av ansatte. Utviklinga innenfor dette området er i stadig endring, og fra kompetansemiljøene blir det sagt at nytt utstyr bør skiftes ut hvert 3. år. Namsskogan kommune leaser nå slikt utstyr, slik at en er oppdatert.

Integrering/opplæring av fremmedspråklige elever

Vi har fortsatt elever som har annet morsmål enn norsk som skal ha sin undervisning i Namsskogan kommune.

Karriereveiledning

God karriereveiledning til den enkelte er viktig både for videre skolegang (videregående- og høyskole) og senere yrkesvalg. Riktig yrkesvalg er ofte en utfordring, særlig med tanke på hyppige endringer i samfunnsutviklinga. Derfor er dette et område som må vektlegges i planperioden. Kommunene i Indre- og Midtre Namdal har nylig inngått et samarbeid med Grong videregående skole om felles karriereveileder, som kommer i tillegg til karriereveiledninga eksisterende rådgivere ved grunnskolene gir.

Godt psykososialt miljø

Dette er et gjennomgående tema som må jobbes med hvert år. Skolene har gode planer/rutiner for oppfølging av det psykososiale miljøet, jfr. også Opplæringslovens § 9A, som bl.a. slår fast at alle elever har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer god helse, trivsel og læring. I Namsskogan kommune er det etablert et tett tverrfaglig samarbeid mellom barnehage/skole og familiesenteret, som har mer kompetanse på bl.a. psykisk helse enn ansatte i barnehage og skole har. Det er også vedtatt en plan for forebyggende arbeid barn og unge som må implementeres i den daglige driften. Fordi barnehagene og skolene er små enheter med forholdsvis få ansatte, er det ekstra viktig å benytte spesiell kompetanse på tvers av virksomhetene.

Fysisk aktivitet

Det er et mål fremover å ha skoler som fremmer fysisk aktivitet blant barnehagebarn og elever. Forskning viser at fysisk aktivitet fremmer læring. Siden bassenget på Namsskogan er lagt ned, må elevene skysses til Trones for å få arbeidet med den delen av kompetansemålene i kroppsøvingsfaget.

Nye kompetansekrav lærere

Stortinget har vedtatt at undervisningspersonalet som hovedregel skal ha relevant kompetanse i det faget han eller hun skal undervise i. Tidligere gjaldt kun tilsetningskrav, som innebar bl.a. at f.eks. en norsklærer kunne undervise i andre fag selv om vedkommende ikke oppfylte krav om kompetanse som var oppstilt for andre fag. De nye kompetansekravene innebærer bl.a. at for å undervise i barneskolen skal vedkommende ha minst 30 studiepoeng som er relevante for opplistede aktuelle fag, i tillegg til å oppfylle tilsetningskravene. På ungdomstrinnet er kravet 60 studiepoeng som er relevant for undervisning i definerte fag. Ordningen gjelder både nyansatte og allerede tilsatte lærere, og begynte å gjelde f.om. august 2015.

I 2016 er det gjort sentralt vedtak om unntak, bl.a. at kommunene har en overgangsordning på 10 år med å få oppfylt utdanningskravet.

Kommunen vil uansett måtte satse de kommende årene på kompetanseheving av allerede tilsatte lærere for å tilfredsstille den nye kompetanseforskrifta.

Interkommunalt samarbeid

Både innenfor barnehage og skole er det et tett interkommunalt samarbeid, særlig i forhold til utviklingsarbeid og kompetanseheving.

Innenfor barnehageområdet foregår dette samarbeidet mellom IN-kommunene, med felles koordinator (REKOM) fra Lierne kommune. Det er viktig at dette arbeidet fortsetter i planperioden.

Skolene i Indre Namdal har samarbeidet tett i flere år innenfor skoleutvikling og kompetanseheving, bl.a. med egen koordinator (DEKOM). Vi har høstet kun gode erfaringer med skolesamarbeidet kommunene imellom, og det vurderes som viktig fortsatt å ha et nettverk innenfor dette området. I den sammenheng er det stor forventning til fortsettelsen av fylkets oppvekstprogram.

Forebygging og generelt ungdomsarbeid

Namsskogan kommune har over flere år rettet stor innsats mot forebygging og generelt ungdomsarbeid. MOT, ungdomskonferansen, ungdomsklubb er eksempler på dette. De opplevelser og erfaringer en ungdom får med seg fra Namsskogan kommune når han/hun skal ut av kommunen for videre utdanning eller jobb, har ikke bare betydning for den enkelte ungdommens personlige utvikling, men også på personens holdning/tilknytning til hjembygda. Det er større sjanse for at en ungdom som har med seg gode opplevelser og har trivdes godt, i større grad vil vurdere å flytte «hjem» igjen senere.

Indre Namdal barnevern og PPT

Namsskogan kommune er med i Indre Namdal barnevern og PPT, hvor Grong kommune er vertskommune.

3.7 Kultur, idrett og friluftsliv.

Kulturlivet i Namsskogan kommune skal være inkluderende og gi alle mulighet for å delta. Å gi tilbud i nærområdene er viktig for å øke deltakelsen i kulturlivet, og for å hindre frafall i ungdomsårene. Kunst og kultur er viktig for et hvert lokalsamfunn – på mange ulike nivåer. Å skape, delta i, medvirke i eller skape opplevelser innenfor kulturlivet ligger til grunn for mye av vårt virke. Kulturlivet skaper samhold mellom innbyggerne, og det styrker vår lokale identitet. Kunst og kultur kan framme livskvalitet, helse, fellesskap og inkludering.

Kulturlivet kan også fungere som en brobygger mellom ulike kulturer i et flerkulturelt samfunn, og mellom generasjoner – den har generelt sett en viktig funksjon som brobygger mellom mennesker. Det er viktig å nevne frivilligheten spesielt når man snakker om kommunens kulturliv. Det har ikke vært mulig å ha et så høyt engasjement rundt kulturen dersom det ikke hadde vært for frivilligheten. Betydningen av ildsjeler og frivillig innsats er uvurderlig når man snakker om et rikt og godt kulturliv. Hvordan frivilligheten skal gis næring, utvikle seg og ikke utarmes, er et viktig område for kommunen.

Utfordringer fremover vil være og følge opp vedtatt kulturminneplan og starte arbeidet med ny kulturplan.

3.8 Nasjonalparkkommune

Å være nasjonalparkkommune forplikter. Nasjonalparkkommunen har som aktør under merkevaren ansvar for å bidra, stimulere og legge til rette for lokal verdiskaping og næringsutvikling. Nasjonalparkkommunen har ansvar for tilrettelegging for kundereisen innenfor kommunens grenser, utenfor nasjonalparkens grenser. Nasjonalparkkommunen har et medansvar når det gjelder hvordan kommunen og nasjonalparkstyret skal samarbeide om bidrag, stimuli og tilrettelegging i og utenfor nasjonalparken. Kundereisen gir gode rammer for dette og det er avgjørende at partene er bevisst sine roller og oppgaver, og at de utfyller hverandre og arbeider godt sammen. Nasjonalparkkommunen skal arbeide aktivt for å fylle rollen som aktør under merkevaren. Dette skjer gjennom tiltak i egen regi eller i samarbeid med andre aktører som nasjonalparkstyret, besøkssenter, næringsliv grunneiere, fjellstyrer, frivillige organisasjoner og andre det er naturlig å samarbeide med. Tiltak som bidrar til at opplevelsen i kundereisen blir så gode som mulige for de gjestene som besøker våre områder skal prioriteres. Nasjonalparkkommunene forplikter seg til å gjennomgå status i forhold til egne kriterier hvert fjerde år i forbindelse med vedtak av planstrategi/evt. rullering av kommuneplan. Status skal rapporteres til «Norges nasjonalparkkommuner». Det er nedsatt et eget utvalg som skal arbeide med å finne gode tiltak, finne og omsøke midler basert på prosjektplanen og handlingsplanen til Namsskogan kommune.

4. Mål for planarbeidet

Planarbeidet i Namsskogan kommune skal legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen. Planarbeidet må også gjennomføres på en måte som styrker politikernes muligheter til påvirkning i planprosesser og styring av hvilke planoppgaver som skal prioriteres. Blant annet er dette viktig vedrørende forankring av kommunale planer.

Planlegging i Namsskogan kommune skal være behovsstyrt og skal ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig. Som utredningen om småkommuner viser må Namsskogan kommune gjøre gode prioriteringer, systematisere og forenkle planverket for å kunne ha et oppdatert og relevant planverk for de ulike områdene.

4.1 Samfunnsdelen

Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 28.06.2011. Samfunnsdelen skal gjelde for perioden 2011-2021.

Det jobbes med rullering av samfunnsdelen og i forbindelse med dette arbeidet må kommunen skaffe seg oversikt, forenkle og systematisere planverket til kommunen slik at samfunnsdelen står i forhold til kommunens størrelse og behov.

4.2 Arealdelen

Kommuneplanens arealdel er i fra 2004, og dekker det meste av kommunen med unntak av områder som er detaljregulert eller som ligger igjen som konfliktområder etter behandlingen i

2004. Arealdelen er 12 år gammel og bør rulleres for å fange opp samfunnsdelens vedtatte strategier og tiltak. Videre har arealdelen konkrete problemstillinger vedrørende spredt fritidsbebyggelse. Etter at samfunnsdelen er ferdig utarbeidet våren 2021 vil arbeidet med arealdelen komme i gang.

4.3 Reguleringsplaner

Kommunen har en del sentrumsplaner for Brekkvasselv, Trones og Namsskogan som ble vedtatt rundt 1990. Det er ikke umiddelbart behov for å rullere disse planene med unntak av Trones.

Av hytteplaner så er det en utfordring med vedtatt utnyttelsesgrad. Utfordringen kan løses med en enkel rulling av selve utnyttelsesgraden i disse planene.